

اختلال دل‌بستگی ران‌دولف

دکتر آدیس کراسکیان

عضو هیئت علمی دانشگاه آزاد

دل‌بستگی^۱ عبارت است از پیوند عاطفی عمیقی که با افراد خاص در زندگی خود برقرار می‌کنیم؛ به طوری که باعث می‌شود وقتی با آن‌ها تعامل می‌کنیم، احساس نشاط و شغف کنیم و هنگام استرس از اینکه آن‌ها را در کنار خود داریم، احساس آرامش کنیم (پرک^۲، ۲۰۰۱، ترجمه سیدمحمدی، ۱۳۸۶).

دل‌بستگی یک فرایند دو سویه از ارتباط هیجانی است که رشد روان‌شناختی، فیزیکی و شناختی کودک را تحت تأثیر قرار می‌دهد و بنایی برای اعتماد و بی‌اعتمادی کودک به شمار می‌آید و چگونگی ارتباط کودک با دنیا را در سراسر زندگی مشخص می‌کند. اگر این فرایند گسیخته باشد، ممکن است کودک در تشکیل مبنای ایمنی که لازمه بهداشت روانی کودک در بزرگسالی است، با شکست مواجه شود (هین شاول^۳، بوریس^۴ و زانا^۵، ۱۹۹۹، به نقل از کمیجانی، ۱۳۹۱).

چنین فرض شده است که مراقبت بیمارگونه و شدید از کودک شیرخوار یا کودک کم‌سن توسط مراقب، منجر به اختلال دل‌بستگی می‌شود. از طرفی ویلسون^۶ (۲۰۱۱) خاطر نشان کرده که به موازات اینکه کودکی مورد محبت مراقبت‌کننده قرار گیرد و نیازهای اولیه او برآورده شود، حس اعتماد و ایمنی به مراقبت‌کننده پایه‌ریزی می‌شود و بنیان دل‌بستگی سالم و صحیح گذاشته می‌شود (به نقل از کمیجانی، ۱۳۹۱).

اختلالات دل‌بستگی^۷ با شدت‌های متفاوت در جوامع مختلف در حال افزایش است (فیشر^۸، اسپرلینگ^۹، و کار^{۱۰}، ۱۹۹۰، به نقل از پیوسته‌گر، سیف، درویزه و پورشهریاری، ۱۳۸۵). کودکان دارای اختلالات دل‌بستگی در موقعیت‌های اجتماعی قادر به تعامل و رابطه مناسب با دیگران نیستند (ون ایجن‌دورون^{۱۱}، ۲۰۰۳، به نقل از پیوسته‌گر و همکاران، ۱۳۸۵)، به دیگران اعتماد ندارند، از دیگران کناره‌گیری می‌کنند یا پرخاشگرند.

رفتارهایی نظیر آتش‌افروزی، آزار حیوانات، و دروغ‌گویی در آن‌ها دیده می‌شود (فیشر و همکاران، ۱۹۹۰، به نقل از پیوسته‌گر و همکاران، ۱۳۸۵). اختلالات دل‌بستگی معمولاً پیش از پنج‌سالگی شروع می‌شود و ریشه در رابطه کودک با مراقبش دارد. کودک در شرایطی رشد کرده

دلبستگی یک فرایند دو سویه از ارتباط هیجانی است که رشد روان‌شناختی، فیزیکی و شناختی کودک را تحت تأثیر قرار می‌دهد و بنایی برای اعتماد و بی‌اعتمادی کودک به‌شمار می‌آید و چگونگی ارتباط کودک با دنیا را در سراسر زندگی مشخص می‌کند

درصد واریانس کل را تبیین می‌کنند.

پی‌نوشت‌ها

1. attachment
2. Bork, Laura E.
3. Hinshow, F. S.
4. Boris, N. W.
5. Zeanah, C. H.
6. Wilson, S. L.
7. attachment Disorders
8. Fisher, P. H.
9. Sperling, M. B.
10. Carr, A. C.
11. Van Ijzendoorn, M. H.
1. Autism
2. Conduct disorders
3. Antisocial behaviours
4. Personality disorders
5. Substance abuse
6. Maysless, O.
7. Randolph Attachment Disorder Questionnaire
8. Randolph, E.
9. Morgan, P. S.
10. Weidman, B.
11. Cappelletty, G. G.
12. Brown, M. M.
13. Shumate, S.E.
14. Psychometric
15. Internal consistency
16. Split-half
17. Moorer, K.S.
1. Item validity
2. Attachment Disorder Symptom Checklist (ADSC)
3. Wimmer, J.S.
4. Vonk, M.E.
5. Bordnick, P.
6. Stability
7. Test-retest
8. Receiver Operating Characteristic curve (ROC)
9. Construct validity
10. Exploratory factor analysis

منابع

۱. لورا ای؛ روان‌شناسی رشد (از لقاح تا کودکی)، مترجم: یحیی سیدمحمدی، تهران، ۱۳۸۶.
۲. پیوسته، مهرانگیز، سیف، سوسن، زهرا، در یوزه، و مه‌سیما، پور شهریار؛ پیش‌بینی اختلال دلبستگی کودکان دبستانی بر اساس سبک دلبستگی والدین آن‌ها، فصلنامه مطالعات روان‌شناختی شماره ۶، ۱۳۸۵.
۳. کمیجانی، مهرانا؛ اختلال دلبستگی در کودکان کم‌توان ذهنی، ماهنامه تعلیم و تربیت استثنایی شماره ۱۰۹، ۱۳۹۱.
۴. موحد ابطحی، مهسا؛ امیری، شعله؛ و گلینا، امساک؛ هنجاریابی و بررسی ویژگی‌های روان‌سنجی پرسش‌نامه اختلال دلبستگی راندولف، فصلنامه دانش و پژوهش در روان‌شناسی کاربردی شماره ۴۹، ۱۳۹۱.

که نیازهای اساسی او به محبت، آرامش و محرکات مناسب و نیازهای جسمانی او مورد بی‌توجهی قرار گرفته است (ون ایجنندورون، ۲۰۰۳، به نقل از پیوسته‌گر و همکاران، ۱۳۸۵). این اختلالات باید از سایر اختلالات رشدی (اوتیسم^۱، اختلالات سلوکی^۲) متمایز شوند. شیوع این اختلال در طبقه متوسط ۱۵ درصد و در سایر گروه‌ها و طبقات اجتماعی، به دو الی سه برابر می‌رسد (فیشر و همکاران، ۱۹۹۰، به نقل از پیوسته‌گر و همکاران، ۱۳۸۵).

این اختلالات خطر رفتارهای ضداجتماعی^۳، اختلالات شخصیت^۴، و اعتیاد^۵ را در نوجوانی و جوانی افزایش می‌دهند (میزلز^۶، ۱۹۹۱، به نقل از پیوسته‌گر و همکاران، ۱۳۸۵).

پرسش‌نامه اختلال دلبستگی راندولف^۷

این پرسش‌نامه که راندولف^۸ آن را در سال ۲۰۰۰ در آمریکا برای معرفی اختلال دلبستگی ساخته است، یک فهرست ۳۰ سؤال است که والدین یا مراقب کودک تکمیل می‌کنند و شامل مشکلات متعددی است که مراقب کودک در طول ۲ سال اخیر مشاهده کرده است (مورگان^۹، ۲۰۰۴، وایدمن^{۱۰}، ۲۰۰۶). به‌نظر راندولف (کاپلتی^{۱۱}، براون^{۱۲} و شوماته^{۱۳}، ۲۰۰۵)، این پرسش‌نامه قادر به تمایزگذاری بین کودکان با اختلالات دلبستگی و کودکان با اختلالات رفتاری مخرب است (به نقل از موحد ابطحی، امیری، و امساک، ۱۳۹۱).

ویژگی‌های روان‌سنجی^{۱۴} پرسش‌نامه در پژوهش‌های متفاوت بررسی و تأیید شده است. راندولف (۲۰۰۰) همسانی درونی^{۱۵} پرسش‌نامه را با استفاده از روش دو نیمه کردن^{۱۶} برای آزمودنی‌های دارای اختلال دلبستگی ۰/۸۴ و برای آزمودنی‌هایی که تاریخچه رفتار ناهنجار داشتند ولی مبتلا به اختلال دلبستگی نبودند ۰/۸۱ گزارش کرده است. مورر^{۱۷} (۲۰۰۷) روایی مؤلفه‌ای^۱ پرسش‌نامه را از طریق جفت کردن هر مؤلفه با یکی از علائم فهرست علائم اختلال دلبستگی^۲ بررسی کرده است. ویمر^۲، فونک^۳، و بوردینک^۴ (۲۰۰۹) پایایی^۵ ابزار را با استفاده از روش بازآزمایی^۷ برای ۴۰ کودک با اختلال دلبستگی ۰/۸۲ و برای ۳۰ کودک که مشکل روان‌پزشکی نداشتند ۰/۸۵ برآورد و گزارش کرده‌اند (به نقل از موحد ابطحی و همکاران، ۱۳۹۱).

هنجاریابی پرسش‌نامه در جامعه ایران

موحد ابطحی، امیری و امساک (۱۳۹۱) به منظور هنجاریابی و تعیین ویژگی‌های روان‌سنجی پرسش‌نامه اختلال دلبستگی راندولف، ۳۴۰ نفر از دانش‌آموزان ۷ تا ۱۲ ساله مدارس اصفهان را انتخاب و از والدین آن‌ها خواستند تا این پرسش‌نامه را تکمیل کنند. بر اساس داده‌های حاصل و منحنی راک^۸، بهترین نقطه برش برابر با ۳۰ پیشنهاد شده است. روایی صوری با استفاده از نظر متخصصان مورد ارزیابی و تأیید قرار گرفته است. همسانی درونی پرسش‌نامه با استفاده از ضریب آلفای کرونباخ ۰/۸۳ برآورد و گزارش شد. همچنین روایی‌سازه^۹ با استفاده از تحلیل عاملی اکتشافی^{۱۰} وجود سه عامل مجزا را در سؤالات پرسش‌نامه تأیید کرد که با عنوان زورگویی، تکانشگری و رفتارهای ضداجتماعی نامگذاری شدند که بر روی هم حدود ۳۵/۵